І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV Ч. 202. ЦЕНТІВ 10 CENTS ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СУБОТА, 19-го ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1957 TWO SECTIONS (SECTION 1) No. 202. VOL. LXIV

КОРОЛЕВУ ЄЛИСАВЕТУ ВІТАЛИ ОВАЦІЙНО У СТОЛИЦІ З'ЄДИНЕНИХ ДЕРЖАВ

ЗУСТРІЧАВ КОРОЛЕВУ НА ЛЕТОВИЩІ ПРЕЗ. АЙЗЕНГАВЕР ІЗ ЧЛЕНАМИ УРЯДУ. — У ТРІЮМФАЛЬНОМУ ВІТАННІ ВЗЯВ УЧАСТЬ МІЛЬЙОН ЛЮДЕЙ

Вашингтон. — Непроглядні маси народу, що їх кількість оцінюють на понад один мільйон осіб, вітали — не зважаючи на безупинний дощ — королеву Єлисавету II після її приїзду на вашингтонське летовище і під час її переїзду вулицями столиці до Білого Дому. Прибула королева Єлисавета з Вільямсбургу, Ва., літаком, що його вислав по неї спеціяльно президент Айзенгавер. На Національному Летовищі вітав королеву і її чоловіка през. Айзенгавер, вручаючи їй китицю рож і виголошуючи коротку промову, в якій підкреслив, що вітає її не тільки від себе, але і від кожного громадянина країни і робить це з тим більшою радістю, що її відвідини є дальшим поглибленням дружніх взаємин між Великою Британією і З'єдиненими Державами Америки, встановленими не тільки в часи миру, але передусім в періоди воєнних випробувань, коли обидві країни плече-об-плече обороняли дорогі для них вартості й ідеали. Відповідаючи на промову Президента, королева Єлисавета II, заявила, що вона прибуває з Канади і, як королева Канади, передає американській нації і її урядові найкращі привітання від усіх народів Британської Спільноти Народів. В дальшому підкреслила королева, що для неї і для її чоловіка були великим пережиттям їхні відвідини в Джеймставні, що був першим англійським поселенням у Новому Світі і, стверджуючи свою радість з відвідин Вашингтону і Ню Йорку, куди вона поїде із столиці, висловила королева водночас із цим свій жаль, що не має можливости відвідати інших частин цього великого континенту. Після свого приїзду до Білого Дому королева із своїм чоловіком і почетом поїхала на Арлінгтонське Національне Кладовище, де вона склала вінки під пам'ятником Невідомого Вояка і під пам'ятником на пошану канадійських вояків, що полягли під час першої світової війни. Цього ж дня відбувся в Білому Домі офіційний державний бенкет на пошану королеви і потому теж прийняття, що його влаштував для королеви у Готелі Статлера вашингтонський пресовий корпус.

Королева Єлисавета II із президентом Айзенгавером і князем Філіппом під час вітальних урочистостей у хвилину, коли оркестра грала британський гимн „Боже, охороняй Королеву"

Могутність Америки вимагає скасування расових упереджень — заявляє Ніксон

Сан Франсіско. — Віце-президент Ричард М. Ніксон заявив на пресовій конференції, що добро й могутність країни вимагають скасування расових упереджень у всіх ділянках нашого життя. „Ми не можемо собі дозволити на те, щоб частина наших громадян мала освіту другої кляси. Ми потребуємо більше Джорджів Вашингтонів Карверів і людей цього калібру." (Джордж Вашингтон Карвер, відомий науковець негритянського походження). Визначні провідники цієї країни повинні дбати про те, щоб американські громадяни негритянського походження мали рівні права з білими в ділянці освіти, праці та могли користати з виборчих прав без жадних обмежень. Ці справи повинні розв'язати самі наші громадяни на Півдні країни. На думку віце-президента Ніксона губернатор Аркенсо Орвел Е. Фобус „не використав своєї влади на те, щоб здійснити наказ федерального суду про шкільну сеґреґацію". Для здійснення закону про сеґреґацію повинні працювати преса, школи, церкви, а також і політичні провідники, бо скасування расового і всякого іншого обмеження — це збільшення могутности ЗДА.

Вільямс остерігає робітництво проти його ворогів

Дітройт, Мішиґен. — Губернатор стейту Мишиґен Дж. Меннен Вільямс промовляв на конвенції Міжнародної Спілки Хемічних Робітників і остерігав зорганізований світ праці проти тих, які хотіли б послабити робітничі організації ще гірше, як це сталося тоді, коли Конґрес ухвалив робітничий закон Тефта-Гартлі. Губернатор Вільямс виступив і проти змагань деяких політиків, які хотіли б скласти вину за інфляцію валюти на робітничі організації, які, нібито, спричиняють збільшування коштів прожитку, домагачися тів прожитку, домагаючися ямс передбачає, що окремі стейти старатимуться скасувати закони про те, щоб робітники мусіли належати до своїх професійних організацій, поки зможуть дістати працю в деяких фахах. Противники робітництва схочуть обмежити політичні впливи зорганізованого робітництва. Але губернатор Мишиґену заявив, що „як приятель робітництва" домагається, щоб воно очистило свої ряди й проводи від злочинних елементів. Робітники повинні подбати про те, щоб притягнути до своїх організацій тих робітників, які ще досі не є зорганізовані, бо тоді легше буде боротися за поліпшення долі робітництва.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Айзенгавер,** промовляючи на відкритті генеральної асамблеї Міжамериканського Пресового Товариства, яке об'єднує 600 часописів, хвалив пресу латинських американських держав за те, що вона дбає про добро всієї Америки, а „співпраця між всіми державами — це є дійсний успіх".

● **Королева Єлисавета II** під час свого перебування в ЗДА мусітиме змінити 25 суконь, беручи участь в різних нарадах і прийняттях. Королева, одягаючись, звертає увагу на погоду, пору дня та на характер, де вона має виступати. В загальному убрання королеви надзвичайно прості.

● **Американці, ірляндського походження** в Ню Йорку, прихильники об'єднання і усамостійнення Ірляндії, протестуватимуть проти приїзду англійської королеви Єлисавети II до ЗДА. Протестаційним походом перейдуть вони по 3-ій евню після віча, що відбудеться в залі „Сіті Сентер".

● **Досі вже 176 мадярських утікачів** вернулося добровільно із ЗДА на Мадярщину. Усім їм американський уряд оплатив подорож літаком до Будапешту. Одна мадярська іміґрантка в цій країні заявила з приводу від'їзду Іди Немез таке: „Адже Іда Немез заробила тут 600 долярів і вертається додому лиш тому, що так хоче її наречений в Будапешті. І уряд оплачує їй дорогу до Мадярщини?"

● **6-річний Майк Шейбес** узяв рушницю і заявив 45-річній жінці, яка пильнувала дитини, щоб не зближалася до нього. Жінка думаючи, що хлопець жартує, підійшла до нього. Шейбес вистрілив і поранив її в руку.

● **Управа Атлантик Сіті,** Н. Дж., заявляє, що минулого літа на пляжах цього міста купалося 7,707,000 осіб, але ніхто з них не втопився.

● **В Ґрін Бенку,** Західня Вірджінія, почали будувати Крайову Радіову Астрономічну Обсерваторію, що коштуватиме 5 мільйонів долярів. Цю місцевість вибрали на будову обсерваторії тому, що там є дуже мало перешкод для радіових авдицій.

Президент закликає держави НАТО до наукової співпраці

Вашингтон. — Президент Айзенгавер промовляв на прийнятті в честь англійської королеви Єлисавети II і закликав науковців із держав, які належать до Північно - Атлантійського Пакту (НАТО) до співпраці з науковцями цієї країни. Ця співпраця повинна мати на цілі добро людства, використання природних ресурсів країн та розбудову промислу. В політичних колах коментують, що цей заклик Президента стався тому, що СССР вдалося випустити штучний місяць довкола землі, і, можливо, зробити більший поступ в продукції далекосяжних керованих ракет. Одночасно повідомлено, що англійський прем'єр Гаролд Мекміллен прибуде в вівторок, 22-го жовтня до Вашингтону, щоб відновити співпрацю із ЗДА, яка була дуже близька під час останньої війни. „Вільний світ, казав Президент, заанґажований в великій боротьбі, і всі вартості вільного світу є далеко більші в порівнянні з багатством нашого потенцяльного ворога. І тому смішно було б порівнювати ворожі мозки та здібності ворога в науці, в філософічній думці та його осяги в якійнебудь культурній або мистецькій ділянках із осягами вільного світу". Президент сказав, що вільні народи світу є занадто відокремлені від себе внаслідок місцевих умов. „Але ми маємо силу, яку конче треба об'єднати". Вільний світ заанґажований в велике змагання, яке можна б порівняти до тих часів, коли велася боротьба американських колоній за волю, або до часів із першої і другої світової воєн. „Це є боротьба ідеологій і релігій проти диктатури". На думку Президента англомовні народи будуть маршувати вперед на тих самих засадах, які зробили їх великими: „на вірі в Бога і на вірі в право людини". Королева відповіла на слова Президента так: Я молюся, щоб давні зв'язки приязни між народом ЗДА і мойого народу могли довго тривати".

Білий Дім плянує скликати конференцію республіканських губернаторів

Вашингтон. — З Білого Дому повідомляють, що президент Айзенгавер плянує скликати конференцію всіх республіканських губернаторів, на якій обговорено б урядову законодатну програму на найближчу сесію Конґресу, який в 1958 році закінчить свою каденцію. На цій конференції обговорювали б також виборчу кампанію в найближчому році, яка мала б відбуватися під кличем „Республіканська більшість в обох палатах Конґресу". Республіканські губернатори є прихильніші для т. зв. „модерного республіканізму" президента Айзенгавера, як деякі республікаські члени Конґресу, які підтримували праве крило в партії, очолюване сенатором Тефтом, а тепер Новледом. 20-го січня мають відбутися прийняття в роковини інавґурації Президента, і вони будуть відбуватись під гаслом „Привіт Республіканському Конґресові". Минулого року під час подібних прийнять зібрали республіканці 4,000,000 долярів на партійний фонд. При кінці року мають відбутися наради Республіканського Крайового Комітету, під час яких мав би промовляти і президент Айзенгавер.

Сержант Рой А. Ровдес був совєтським шпигуном

Ню Йорк. — На процесі совєтського шпигуна Рудольфа Івановича Абеля виявилося, що в цій шпигунській сітці, що її очолював Абель, працював і сержант американської армії Рой А. Ровдс, якого втягнено до шпигунської праці в 1952 році, коли він був приділений до американської амбасади в Москві. Сержант Ровдес служить тепер в Форті Маєр, Вірджінія, і він буде урядовим свідком проти Абеля та буде зізнавати в найближчому тижні. В справі проти Абеля зізнавав колишній совєтський шпигун Рейно Гайганен, який в травні цього року „вибрав свободу" і тепер є головним свідком в цій шпигунській афері. Окружний суддя Мортімер В. Баєрс відкинув домагання оборонця Абеля, який домагався, щоб він міг заглянути до актів Федерального Бюра Інвестиґацій, де є зізнання з вступного слідства.

17 ЕВРОПЕЙСЬКИХ ДЕРЖАВ РІШИЛИ СТВОРИТИ ОБШИР ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ

Париж. — Наприкінці дводенних нарад Ради Організації европейської економічної співпраці у Парижі, рішено в четвер 17 ц. м. одноголосно створити обшир вільної торгівлі. Головуючий на тих нарадах англійський канцлер скарбу (міністер фінансів) — Пітер Торнікрофт сформулював цю економічно-політичну проблему так: „Ми мали до вирішення, чи мають бути дві Західні Европи, чи одна Західня Европа. І ми рішили, що може бути тільки одна Західня Европа." Таким чином рішено створити таку господарську систему в Західній Европі, яка охоплювала б однаково шість середньо-европейських країн, які рішили були створити в своїх межах вільний господарський ринок зі скасуванням торговельних мит, і такі інші країни, які були б пов'язані з тим шести-членним бльоком спільною умовою про вільну торгівлю. Як воно виглядатиме у практиці — цього, за твердженням часописів не уявляють собі ще самі автори тієї постанови, міністри народного господарства і фінансів, зібрані на Паризькій конференції. Деталі має виготовити вужча комісія, зложена також з самих міністрів. В усякому разі — цю постанову вважається величезним кроком вперед на шляху до европейської єдности, бо вона тісніше пов'язує передусім Англію з европейським континентом. Вільний господарський ринок охоплював такі шість держав: Францію, Бельгію, Голляндію, Люксембурґ, Західню Німеччину й Італію. Із них — Франція, Німеччина й Італія вже ратифікували той договір, а в трьох інших названих менших держав саме триває ратифікаційна процедура. 11 іншими країнами, які тепер рішили кооперувати з тим шести-членним бльоком є: Англія, Австрія, Данія, Греція, Ісляндія, Ірляндія, Норвегія, Швеція, Портуґалія, Швайцарія і Туреччина.

Верховний Совєт засідатиме напередодні 40-річчя „жовтневої" революції

Москва. — На 6-го листопада скликаний до Кремлю Верховний Совєт на т. зв. „ювілейну сесію" з уваги на 40-річчя жовтневої революції, яке буде святковане наступного дня, 7-го листопада ц. р. На цьому маніфестаційному засіданні, мабуть, не буде ніяких ділових нарад і постанов, хоч в большевицькій системі можна сподіватись всяких несподіванок. Гадають, що головним промовцем знову буде Хрущов, який зробить перегляд 40-річного володіння большевизму та що Верховний Совєт прийме резолюції щодо принципових напрямних на майбутнє. Тому, що Верховний Совєт є нібито совєтським „парляментом", то до його формальних функцій належить затверджувати міністерські призначення і димісії. Викинення з уряду Молотова, Шепілова й Маленкова до цього часу ще не було затверджене совєтським „парляментом", ані теж призначення їхніх заступників. Однак закордонні обсерватори в Москві сумніваються, чи таку „святкову атмосферу", яка пануватиме в 40-ві большевицькі роковини на Кремлі, його володарі захочуть каламутити пригадкою про безперервну боротьбу за владу між колективними диктаторами.

У Пакістані склався новий уряд

Карачі. — Пакістанський президент Іскандер Мірза презначив новим прем'єром члена Мусульманської Ліґи 60-річного Ізмаїла Чундріґара. Ця партія взяла була головну участь у створенні самостійної пакістанської держави тому 10 років, але від того часу її впливи в країні сильно впали і тепер вона має в 78-членному парляменті Пакістану тільки 12 мандатів. — Криза уряду в Пакістані тривала від п'ятниці мин. тижня, коли з уряду Шагіда Суґраварді виступили міністри з коаліційної до того часу Републіканської партії. Хоча Ізмаїл Чундріґар належить до найстарших активних політиків Пакістану і був кількакратним міністром, проте він не має тієї популярности, що нею втішаються два „сильні мужі" тієї країни, президент Іскандер Мірза і Шагід Суґраварді.

Москва відзначує вчених, що заслужились для „спутніка"

Москва. — Академік Алєксандер Топчев оголосив на сторінках офіційної московської „Правди" велику статтю з перерахуванням понад 30-ох учених, які відзначились при конструюванні „спутніка" та взагалі будь-чим причинились до успішного вистрелення першого сателіта. При кожному з них сказано, в чому саме він заслужився. Між вичисленими за іменем ученими є такі „росіяни", як Ляндав, Векслер, Мендельстам, Тамм, Франк, Фрумкін, Ляндсберґ, Берґ, Капиця й інші. На окремому бенкеті, виданому у честь всіх, що заслужились задля появи „спутніка", академік Берґ перестерігав москалів, щоб вони не піддавались оманній вірі, наче б наука й технологія в ЗДА стояли позаду совєтської. Він поручав скромність та об'єктивізм в оцінках наукових вартостей.

Французький письменник Альберт Камюс дістав нагороду Нобеля

Стокгольм. — Французький письменник, журналіст і філософ Альберт Камюс дістав нагороду Нобеля в царині літератури за рік 1957. А. Камюс має тільки 44 роки і таким чином став наймолодшим лявреатом Нобеля, за винятком Рудьярда Кіплінґа, який дістав був нагороду Нобеля в 1907 році, мавши тоді 43 роки. Камюс народився в Альжирі і перевів там більшість свого життя. Він дістав розголос своїми повістями „Чужинець", „Зараза" „Муки Тантала", „Скіра" й ін. Є активним журналістом і ессеїстом. Брав участь в протинімецькому резистансі. Був здивований, дізнавшись про це найвище відзначення та заявив, що воно належало б радше одному із старших письменників.

Альберт Камюс

ПРЕМ'ЄР АНГЛІЇ ПРИБУДЕ ДО ЗДА НА НАРАДИ

ПРЕЗИДЕНТ ЗАПОВІДАЄ РОЗМОВИ ТАКОЖ З ІНШИМИ СОЮЗНИКАМИ

Лондон. — У Лондоні й Вашингтоні одночасно оприлюднено в четвер 17 ц. м., що в середу наступного тижня розпочнуться у Вашингтоні наради з англійським прем'єром Геролдом Мекмілленом, який прибуде сюди разом із англійським міністром закордонних справ Селвайном Ллойдом. Вони відлетять з Лондону у вівторок, безпосередньо після того, як до Англії вернеться Єлисавета II (вона відлетить із Ню Йорку в понеділок опівночі), або ще за кілька годин перед тим. Тому, що виїзд прем'єра Англії з краю під неприявність в ньому королеви може статися тільки за її виразним дозволом, Єлисавета дала такий дозвіл Мекмілленові в четвер, після свого приїзду до Вашингтону. Повідомлення про приїзд Мекміллена проголошено в три години після того, як Президент привітав королеву Єлисавету на летовищі у Вашингтоні. В заяві Президента про зустріч з англійським прем'єром говориться про його радість з приводу цієї зустрічі з „старим і вірним приятелем". У тій заяві Президент висловлює надію, що „швидко буде нагода, коли я і мої товариші зустрінемось з лідерами також інших союзницьких країн для подібних розмов".

Хоч в офіційному повідомленні нічого не сказано про предмет нарад між найвищими англійськими й американськими державними мужами, але за пресовими інформаціями — вони будуть стосуватися передусім теперішньої ситуації на Середньому Сході, совєтського наступу в холодній війні, успіхів совєтської пропаґанди у зв'язку „Спутніком" та способів, як Захід, у проводі якого стоять дві англомовні великі держави, мають успішно протиставитись совєтській небезпеці. Предметом нарад має бути також об'єднання наукових сил Англії й ЗДА для спільних цілей, особливо в ділянці керованих ракет, щоб успішно конкурувати з Москвою. Відвідини Мекміллена у Вашингтоні були передбачені на лютий 1958 року. Приспішення його приїзду наступило у зв'язку з останніми подіями у широкому світі, однак пресовий секретар Білого Дому заперечив, наче б ця конференція була скликана тепер „в порядку небезпеки". У коментарях з цього приводу згадується про необхідність збереження найтіснішого англо-американського союзу, як наріжного каменя закордонної політики однаково Англії як і ЗДА. Відвідини королеви Єлисавети остаточно очистили ґрунт, засмічений минулорічною Суезькою виправою Англії і Франції, проти якої рішуче виступили були З'єдинені Держави, що значно попсувало англо-американські взаємини. В березні цього року на конференції на Бермудах през. Айзенгавер і англійський прем'єр Мекміллен уперше намагались відновити давні сердечні відносини. Успіхи Москви в її підривній акції на Середньому Сході наче автоматично наближують одні до одних держави західнього бльоку.

В ОН продовжується дискусія над роззброєнням

Об'єднані Нації. — В Політичній Комісії Об'єднаних Націй ведеться тепер дискусія над міжнародним роззброєнням у зв'язку із зголошеними кількома резолюціями. Д-р Роналд Вокер, промовляючи в імені Австралії, яка підписала була спільну резолюцію з ЗДА і 21 іншими державами, поручав прийняти принцип, що його в минулому році сформулював французький делеґат Жіль Мош: „нема роззброєння без контролі, нема контролі без роззброєння і треба перевести максимум роззброєння, що його можна б контролювати". Вокер висловив здивування, чому саме Совєти не погоджуються на цей принцип. Резолюція ЗДА і 22-ох інших держав, включно з Австралією, пропонує відіслати справу роззброєння до Підкомісії з рекомендацією — пов'язати проблему роззброєння та заборони експериментальних вибухів атомових бомб з встановленням контрольної системи. Індійський міністер військових справ Крішна Менон боронив індійську резолюцію про негайне припинення експериментальних вибухів. Цього самого, без згадки про будьяку контролю, пропонує Москва. Японія запропонувала припинення експериментальних вибухів, але із встановленням контролі над виконанням цієї постанови. Комуно-чеський делеґат Вацлав Давід твердив, що „японський нарід хоче чогось іншого", і боронив становища СССР та Індії.

У СВІТІ

● **Прем'єр Індії Джавагарлал Неру,** промовляючи до 1,000 індійців, які влаштували на його честь бенкет у Гонґ Конґу, перестеріг своїх слухачів, щоб не захоплювались занадто науково - технічним успіхом Совєтів у випродукуванні першого сателіта. В недовгому часі — сказав він — напевно ЗДА вишлють у надземні простори не одного, а більше штучних місяців. У перегонах в науці завжди перемагає то один, то другий, але етичних проблем, які турбують людство, це не заторкує.

● **Високий комісар ОН** в справах утікачів з осідком в Женеві, повідомив, що на Різдво княгиня Монако, колишня фільмова зірка Ґрейс Келлі, звернеться через радіо до всіх людей доброї волі, щоб вони поспішили з допомогою 53,000 осіб, які все ще перебувають у таборах втікачів в Европі, як жертви останньої війни.

● **Англійська радіо-телевізійна компанія Бритіш Бродкестінґ Корпорейшен** зняла з телевізійної програми, запляновaний виступ чільного англійського письменника, недавнього редактора гумористичного журналу „Панч" Молколма Мюґриджа, за те, що він вмістив в американській газеті „Сатердей Івнінґ Пост" статтю з критикою англійської монархічної системи. Ще перед появою цієї статті, самий той факт наробив шуму в Англії.

● **Совєтський військовий атташе** в Копенгазі, Сєрґєй Смірнов, кількакратно пробував дістати відомості про засекречену радарну систему в Данії. Трьох урядовців совєтської амбасади видалено з Данії. У відповідь на це з Москви видалено данського атташе в с.-г. справах.

● **На морській базі ЗДА в Сасебо (Японія)** заарештовано 16-х американських підстаршин, які знущалися над в'язнями, американськими моряками, арештованими за різні провини. Всі 16 стануть перед військовим судом. Вони виправдують себе бажанням завести „дисципліну" у військовій в'язниці, бо, мовляв, тамошні в'язні — це найгірший анархічний елемент.

● **У швайцарському селі Буре,** що нараховує 700 мешканців, довший час велись палкі суперечки в зв'язку з продажем чи винаймом частини пасовиськ для військових цілей. Під час дебат у сільській громаді хтось перерізав всі телефонічні та електричні лінії, що зв'язували село з довколишнім світом. Вислані до найближчого міста посланці не могли вийти з села, бо шляхи були заблоковані засіками. Село було відрізане від світу протягом 24 годин.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЩОБ НЕ ПОВТОРИЛАСЬ КОРЕЯ

У своїх відповідях на ставлені журналістами під час останньої пресової конференції запити в справі напруженої ситуації на Середньому Сході, викликаної подіями в Сирії і зупинними совєтськими погрозами вбік Туреччини, державний секретар Джан Фостер Доллес порівняв декілька разів цю ситуацію з кризою, яка привела до Корейської війни. Як в 1950 році, коли Совєти, спровокувавши Північну Корею до нападу на Південну, виступили в Раді Безпеки з обвинуваченнями проти ЗДА і Доллеса, що був тодішнім дорадником державного секретаря Ачесона, як головних причинників війни, так само й тепер Москва обвинувачує З'єдинені Держави Америки і Доллеса в готуванні нападу на Сирію і в провокуванні до цього Туреччини. Обвинувачувати іншого в готуванні самим собою плянованої чи доконаної агресії — це, як підкреслив Доллес, і є головною засадою совєтської політики, чи пак техніки, що її застосовували й застосовують комуністи.

Далі Доллес ствердив, що Совєти виступають з такими погрозами й обвинуваченнями, а то й посилюють їх завжди тоді, коли їм треба з допомогою такої „димової заслони" прикрити важливіші чи більш далекосяжні акції, спрямовані на закріплення їхнього панування чи впливу в тій або іншій області. За таку „димову заслону" вважає Доллес і останні совєтські погрози проти Туреччини, і поширювані ними обвинувачення проти З'єдинених Держав за якусь буцімто підготову турецької агресії на Сирію. Доллес переконаний, що за цією совєтською кампанією криються цілком конкретні намагання і пляни не тільки застрашити Туреччину і вилучити її, як можливого противника, але й здійснити багатовікову російську мету — опанування Дарданелл і Царгороду.

Розкриваючи перед американською і світовою опінією справжні цілі совєтської кампанії застрашування і шантажування Туреччини і ЗДА, Доллес водночас переконливо з'ясував ті основні причини, що не дають можливости дійти до будь-якого порозуміння з Москвою. Першою з цих причин вважає Доллес неможливість дійти до якогось порозуміння чи договору з Совєтами „в думках", тобто у самому розумінні даної проблеми чи справи. Так, для прикладу, ЗДА й інші західні держави були переконані, що під час відомої конференції „на вершинах" у Женеві західні держави і Совєтський Союз прийшли до порозуміння в тому, що вони є відповідальні за об'єднання Німеччини, і погодилися довести до цього об'єднання з допомогою вільних виборів. Тим часом, як виявилося пізніше, Совєти мали цілком інше „на умі" і зовсім інше розуміли під словом „об'єднання". Подібно мається справа і з совєтським розумінням „невстрявання у внутрішні справи" інших держав. Для них кожна спроба інформування населення якоїсь країни чи спроба встановити ближчий контакт з її урядом є „інтервенцією у внутрішні справи" даної держави. Але така акція, як збройна совєтська інтервенція на Мадярщині 1956 року, не є ніяким „встряванням у внутрішні справи". Другою причиною неможливости договоритися з Москвою є те, що в Совєтському Союзі існує, крім уряду, ще один, наддержавний вирішальний чинник, а саме — комуністична партія.

Водночас із цим Доллес виступив ще раз дуже рішуче проти багато разів висловлюваної совєтськими провідниками тенденції полагоджувати всі міжнародні справи, в тому числі й справу миру та незалежности інших, менших народів, тільки шляхом безпосередніх переговорів між „вирішальними" двома потугами світу — З'єдиненими Державами Америки і Совєтським Союзом. Доллес ствердив, що таке вирішування проблем „понад головами" інших заінтересованих держав і народів було б цілком фальшивою методою, і на це З'єдинені Держави ніколи не підуть, бо це скомпромітувало б їх в очах їхніх союзників. Арабські держави — за словами Доллеса — бажають сьогодні єдиного: політичної незалежности і права керувати самим своїми власними справами. Тому ні Совєтський Союз, ні З'єдинені Держави не мають права відбувати в їх справі якісь конференції і диктувати їм те, що вони мають робити.

Закінчив Доллес свою пресову конференцію висловленням певности, що, не зважаючи на напружену ситуацію на Середньому Сході, до війни там не прийде. Але вже в останній поновній відповіді на запитання, чи треба бути готовими на можливість нападу Сирії і Совєтського Союзу на Туреччину, він відповів, не надумуючись: так. Що більше, Доллес з цілою рішучістю ствердив готовість ЗДА зустріти совєтську агресію на Туреччину також ударом на совєтську територію. Цю готовість підтвердив і уряд ЗДА, наказуючи збройне поготівля 6-ій американській фльоті, розташованій на Середземному морі.

„СПУТНІК", ПАРТІЇ І ЗБРОЄННЯ

Сьогодні ніхто вже не заперечує, що створення Совєтами першого штучного місяця було для американського народу гіркою несподіванкою. Вона охопила найширші американські кола в буквальному цього слова розумінні: від сірого громадянина на вулиці, в підземці чи в автобусі, до політичних, наукових і військових кіл. Серед стриманих, продуманих і обережних слів Президента на його останній пресовій пресовій конференції були такі знаменні слова: „Я не сказав, що є вдоволений . . ." Вістки про численні наради у Білому Домі і Пентагоні з найвищими військовиками і науковцями, зайнятими у ділянці дослідів над ракетами, хоч і не подали ніяких деталів, проте засвідчили схвильованість фактом, що Совєтам удалося випередити Америку в підготовчих ракетних експериментах, необхідних для сконструювання апарату для викидання ракет на висоту 560 миль і на відстань 5,000 миль. Військові фахівці Америки, Англії, Франції і Німеччини погодились, що безпосередньо „Спутнік" не має ніякого значення для воєнної техніки, але посередньо має величезне. Мовляв, поки не винайдено способу, щоб вистрелена в стратосферу ракета могла вернутися на землю, не згорівши чи не розлетівшись в шаленій температурі тієї атмосферичної верстви, яку вона мусить перелетіти назад, поки не розв'язано цієї проблеми — ракети типу „Спутніка" не мають військової вартости. Однак, самий факт, що Совєти зуміли випередити Америку в цій справі, виявляє їхню перевагу в зосередженні цивільних та військових дослідів і свідчить про їх більше зацікавлення ракетними можливостями не для чистої науки, але передусім для військових цілей.

Цей настрій зразу виявився в ЗДА в атаках демократичної опозиції на републіканську адміністрацію за здогадне занедбання, яке пошкодило престижеві Америки і принесло большевикам великий пропагандивний успіх. Демократичний сенатор Саймінґтон, голова військової комісії, домагався навіть скликання для цієї справи надзвичайної сесії Конґресу, а різні голоси рекомендують перевести конґресове слідство над причинами, чому Совєти випередили ЗДА. Правда, сам Президент пояснив, що ЗДА не роблять з штучного сателіта предмету перегонів, а з оприлюднених вийнятків із матеріялів слідства, веденого в шпигунській афері Ґрінґлесів ясно видно, що Совєти вже десять років тому дістали від своїх шпигунів відомості про американські приготування до побудови міжплянетарної ракети. Але в політиці й на війні все ще міродайним є кінцевий успіх, і публічна опінія в Америці зареаґувала на появу „Спутніка" так, як згадано вище. Кожний же такий некорисний настрій завжди використовується опозицією для партійних цілей, тим паче, коли справа стосується безпеки країни. Таким чином Републіканська партія закидала демократичним адміністраціям за часів през. Вилсона, в 1914 р., і за часів през. Рузвелта, в 1941 р., і за часів през. Трумана, в 1950 р., що вони не підготовили як слід збройного стану ЗДА для першої і другої світових воєн та до Корейської війни. Коли ж тепер демократи атакують републіканців, закидаючи їм недогляд, злегковаження ракетної справи, помилку з розмежуванням справи побудови земного сателіта від дослідів над військовими ракетами і з розмежуванням цивільних дослідних інститутів від військових — то републіканці відповідають контрзакидами, мовляв, слідство треба було б розпочинати від часу тотальної демобілізації в 1945 р. за през. Трумана, від часу, коли розпаношилися в ЗДА комуністичні шпигуни і від драстичного зменшення бюджетових видатків демократичними законодатцями на 85-му Конґресі.

В цих спорах між двома американськими партіями у зв'язку з „Спутніком" найбільш позитивним явищем є спільна обом партіям журба з приводу совєтського фоєрверкового успіху і спільне бажання надолужити прогаяне. Бо і з републіканського боку відізвались голоси прикрої критики, особливо на адресу секретаря оборони Чарлза Вилсона, який саме минулого тижня вийшов з уряду і якому закидається ведення „долярової економії". За речника цих критичних голосів можна вважати віцепрезидента Ричарда Нікcона, який минулого вівтірка виразно сформулював вихідну точку для майбутньої політики в ділянці оборони країни і всіх тих дослідів, що посередньо зв'язані з обороною: не вільно робити ощадностей коштом оборони і не можна думати про зменшення податків, коли треба збільшувати видатки на оборону.

Практично це відіб'ється у найближчому бюджеті та у військових замовленнях, що їх робитиме Пентаґон вже в найближчих тижнях, отже в бюджетовому році 1957/58. Загальний бюджет, пропонований урядом на круглу суму 72 більйонів долярів, Конґрес зменшив кругло на 3 більйони, при чому бюджет військових справ (оборони) зменшено на 630 мільйонів. Видатки на оборону, включно з закордонною допомогою, що стосувалась військових цілей чужих країн, передбачались на 43,335.000 долярів. Конґрес відділивши від цієї квоти цілу закордонну допомогу, признав 34.5 більйона долярів на оборону. Однак, враховуючи пороблені в минулому році ощадності та видатки з інших ресортів, що стосуються властиво оборонних цілей, передбачається призначити на оборонні цілі 38 більйонів долярів. Саме ця сума, брана під увагу під кінець цього року, менша на поверх два більйони від суми, обрахованої в часі від січня до червня цього року. На січень-березень 1958 року передбачались найбільші ощадності, і тоді ця сума мала впасти до 36.5 більйона. Однак, тепер обраховують, що вже в квітні найближчого року військові видатки зростуть настільки, що річний бюджет дійде до 37.9 більйонів.

Як видно з цих даних, цифри військового бюджету ЗДА не є тверді, а хитаються. За прогнозами добре поінформованих журналістів, після появи „Спутніка", видатки на ракетну зброю зростуть на яких 20% до 2½ більйона долярів, зате на 15.5% зменшаться видатки на артилерію, танки, військові авта і амуніцію. Будова далекосяжних бомбардувальників Б-52 і вдосконалених Б-58 буде продовжуватись, зате буде зменшена програма будови легких літаків і винищувачів. Не виключається переступлення військового бюджету навіть до 40 більйонів долярів. В такому разі збільшилась би заборгованість країни, яка, за законом не може переступити 275 більйонів долярів. У 1956 році вона нараховувала 272,-361,216.449 долярів.

Назагал промисл, який працює на військові цілі, виграє на появі „Спутніка", дармащо спеціяльно летунський промисл, в якому в останньому чвертьріччі переведено великі редукції робітників, зазнає тільки малої полегші. Але скінчиться період „самозадоволення" і тієї самопевности, яка сповільнила військову продукцію. При видатках на наукові досліди військового значення та на безпосередні видатки на військові цілі ця самопевність змушувала більше рахуватися з грошовими ощадностями, які дозволили б зменшити податки, аніж з працею ворога, який витискає останні соки з свого населення, щоб тільки бути горою і дійти до тієї своєї остаточної мети, якою є опанування вільного світу.

УКРАЇНСЬКІ ПИСЬМЕННИКИ НА ПРЯШІВЩИНІ

„Працюючи над великим багатотомним романом „Україна" — пише в київ. „Літ. Газеті" відомий белетрист Іван Ле — я глибоко вивчаю історичне минуле українського народу. Доба хмельниччини неминуче викликала помітні соціяльні зрушення не лише на землях України, але й поза її межами".

„Поза межами" — це м. і. і в південно-східній Чехословаччині. Тим то він і попав у травні ц. р. на Пряшівщину і в місто Пряшів, що „стало адміністративним центром цілого району з українським населенням і 3 повні середні школи з 11-річним навчанням ледве задовольняють потреби українського населення в навчанні рідною мовою", — пише Іван Ле.

Решта статті присвячена зустрічі з місцевими українськими письменниками. Деякі місця з того варта навести дослівно.

„На 2-му поверсі „Будинку Культури" письменники Пряшівщини мають кілька кімнат. В цьому ж будинку міститься й редакції друкованих органів „Культурної спілки українських трудящих" (КСУТ-у): літ.-гром. журналу „Дукля" та журналу „Дружно вперед". В Пряшеві видається і громадсько - політична газета „Нове життя" українською і словацькою мовами, над якою працюють в основному теж молоді літератори з пряшівської Спілки Письменників. Їх небагато ще, але в умовах Пряшева це таки солідний колектив діячів літератури. І я б не сказав, що це молодь, яка тільки-но „на ноги спинається". Довгий стіл обсіли солідні, що називається, випробувані на громадсько - політичній праці, люди".

І автор подає декілька прізвищ. Головус Василь Зазуляк, який доповідає про літературне життя Пряшівщини, нав'язавши до Олександра Духновича з його „Я русин був, єсьм і буду". (І Іван Ле завважує: „Не на порожньому місці в'ють вони своє гніздо новітньої української літератури на Пряшівщині"). Доповідач згадав і про українську „біло емігрантщину", про гострий опір прогресивній думці з боку власне тих „жовтоблакитних еміґрантів і місцевих клерикалів". Тільки в 1952 р. за допомогою чеських і словацьких товариств створено в Пряшеві Спілку Українських Письменників.

Щороку ці письменники друкують 15—20 книжок своїх і 10—12 перекладів з словацької та чеських мов. Після доповіді „один за одним виступають літератори пряшівської цемлі. Всі вони говорять українською, притаманною для тамтешніх українців, мовою. Говорять запально, вдумливо".

І автор статті називає далі тих, що в дискусії забирали слово. Ось Михайло Шмайда, один з найбільш визначних письменників Пряшівщини. Він працює в сіль.-госп. артілі і пише роман „Тріщать криги", в якому показує події 1937 р. на своїй землі. Він просить „братньої підтримки" багатомільйонним українським читачем, бо сама Пряшівщина не витримує вищого тиражу книжок. Федір Іванчов уважає найкращою допомогою критику творів у журналах (як його твору в київ. журналі „Вітчизна"). Початківець, селянин, секретар райспілки культпрацівників, Михайло Питень, теж чекає на розгляд його оповідань (тепер пише п'єсу). Далі виступають: Іван Прокіпчак, Степан Добош, Андрій Кузько, журналіст Копчак, Андрій Шлепецький, „та інші".

Кінчає свою статтю Іван Ле пропозиціями, щоб в Україні видати кращі твори пряшівщан („це поширило б їхню матеріяльну базу") і щоб Спілка Письменників України запросила групу кращих письменників з Пряшева (5—7 чоловік) до Києва для ознайомлення з творчим життям столиці, для зустрічі з читачем, тощо.

Такі в короткій передачі висновки Івана Ле з його відвідин пряшівських українських письменників. Згадаємо, що І. Ле, автор великих літературних полотен „Роман Міжгірря", „Наливайко" і багатьох коротших повістей та оповідань.

Можна б радіти виявами активности й національної свідомости наших пряшівщан, якби вони не мусіли проявляти себе в умовинах комуністичного режиму і рівнятись до комуністичної Словаччини й до підсовєтської України з усім її духовим каліцтвом.

Нест-вич.

З наших буднів

ПРО „ВЕСЕЛКУ" І „БЕЙБІ - МІСЯЦЬ"

Два чи три роки тому написав я для „Веселки" таке собі оповіданнячко про те, як ракета летіла на Марса (або й на Місяць, не пригадую).

Це оповідання назвав я тоді „фантастичне".

Не знаю, чи я назвав би його так сьогодні, коли товариш „Спутнік", подібний трошки до „котьолка", танцює собі довкола нашої земленьки, коли в Японії вже торгують місячними парцелями, а Микита Сергієвич забігмався, що за три - чотири роки Місяць добровільно стане 17-ою совєтською республікою.

Перші занюхали тут бизнес „лоєри" і вже вхопили справу в свої пазурі. Якийсь адвокат у Барсельоні сказав, що фактично Совєти мають право забивати колики на Місяці, бо вони перші випустили в космічні простори того вар'ята, що його американці так ніжно назвали „бейбі - мун". В нашій, поетичній мові хіба буде „місяченько"?..

Як звав, так звав, бейбі чи не бейбі, але котьолок далі крутиться, ще й якісь законспіровані сиґнали бумкає. І, як на глум, крутиться, нахаба, над нашою Америкою. Американцям, звичайно, трохи омкно — раз тому, що це трапилось під час бейзбольної гарячки, а подруге — що союзники здогнали їх і перегнали. Але президент Айзенгавер не тратить холодної англосаської крови і навіть не перервав партії ґольфа, коли його повідомлено, що Совєти дістали ще одного сателіта.

Потім потішив народ, що в нас іде все по пляну, в грудні ц. р. випустимо на спацір одного „бейбімунчика", меньшенького, а в березні наступного року вилетить другий, здоровий, і такий, що балакатиме.

А на їнього „Спутніка" ми наплювали. Цього пан Президент не сказав, але кожний порядний янкі повинен би сам дійти до такої конклюзії.

Але ж тут Микита не спить і гордо перехвалюється, що до 40-их роковин жовтневої революції, їхні, совєтські вчені зобов'язалися таку штуку втяти, що ввесь світ рота роззявить і тільки ахне! Ну, хай би попробували не втяти!

З того всього я бачу, що незадовго в нашому космосі буде такий стиск, як під святим Юром перед „Дванадцяткою". Бо крім нормальних зірок і плянет, які так циркулюють, як їх Господь напутив, зачнуть тепер крутитися поміж них всякі „спутніки" чи „распутніки", сателіти, „бейбімуни" та інше чортовиння. Чи не поб'ються вони там, у стратосфері, не покусаються? Може в небі швидше вибухне війна ніж на землі?..

Сказав мені вчора мій фризієр, земляк з Бібрецького повіту: „Ну-ну! Одного файного дня сам Пан Біг не пізнає того світу, що Він його створив!"

Так, так. Що колись було фантазією, мріями, нині стає такою реальною дійсністю, аж вам голова крутиться від цього реалізму! То як же ж воно буде колись з фантастичними оповіданнями, байками, казками та з іншими чудесними історіями? Не буде більше казок на світі?. А що тоді читатимуть майбутні читачі „Веселки"?

Хто його знає . . . Може колись переміниться в казку те, що ми сьогодні називаємо дійсністю. Може колись сяде собі маленька доньця на крайчику Марса чи Місяця, звісить ніжки в стратосферу та й читатиме „Веселку". І вичитає в ній, наприклад, таку небуденну пригоду:

„Це було давним-давно. Ішов чоловік дорогою і вів козу на мотузку . . ."

Тут маленька мешканка Місяця скрикне здивовано:

— Мамцю! Чи це можливо, щоб люди ходили пішки, по землі, ще й звірят за собою водили? . .

— Ні, дитинко. Це така байка, — скаже мамуня і погладить доню по головці.

Ікер.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

СПРАВА ОБ'ЄДНАННЯ І ВИХОВАННЯ МОЛОДІ

Привикли ми до того, що всякі справи вирішує гора, а низи їх виконують. Хочу раз подати пропозицію знизу.

Видаваний в Шикаґо Бюлетень Атомових Науковців в числі за місяць вересень помістив на першій сторінці обкладинки годинник, який показує „п'ять хвилин до дванадцятої". Це символізує ситуацію в світі.

Як бачимо, час зближається і для нас. А якими він нас застане? Поділених на партії і партійки, розсварених між собою.

Припустім, що завтра встаємо, а „дванадцята" вибила. З ким мають представники Заходу говорити? Вертаємося на свої землі, де буде кипіти боротьба за волю.

І що ж? Чи історія має повторитися, і замість одного фронту будуть знову всякі „загони".

Панове з Проводу, не обтяжуйте своєї совісти таким гріхом. Помиріться, щоб як прийде в дійсності „дванадцята", стати під один прапор та боротися за спільну нашу справу.

Друга справа, яку хочу порушити, також пекуча, бо обіймає виховання наших найменших. Це справа, над якою нині ломлять собі голови не тільки ми, українці, але й інші нації.

Візьму примір з одного міста. Молодь є згуртована в двох товариствах в Пласті і СУМА. На перший погляд все в порядку. Та ближче приглянемося, ця справа потребує застанови.

Ось такі випадки. Одні влаштовують „Свято Весни", інші на нього не підуть. Чому? — питаю. „Бо це влаштовують „—івці".

Інші мають „Свято Молоді" — перші не підуть, „бо це влаштовують не вони.

Щоб не бути тільки тим, що гавкає, подаю від себе таку раду.

Маємо ці дві найбільші установи, які займаються вихованням молоді. Є це добра річ, коли є взаїмна конкуренція. Мовляв, ті зробили так, а ми краще зробимо. Є це батіжок, який підганяє в праці. Але хай ця конкуренція не руйнує, тільки будує!

Моя рада на це була б така. Створити в місті Комітет Виховання Молоді, як тіло надрядне над обома, до якого увійшли б представники обох Установ, а також представники Церков, бож і їм на цім повинно залежати, щоб молодь була в релігійнім дусі вихована. Цей Комітет давав би напрямні, як молодь виховувати, щоб трималася своєї віри і нації.

Клівленд, 3. жовтня 1957.

Е. Крук,
Клівленд, Огайо.

У СПРАВІ УКРАЇНСЬКИХ КНИЖОК У ПУБЛІЧНІЙ БІБЛІОТЕЦІ В НЮ ЙОРКУ

Постійно позичаю книжки в бібліотеці: The New York Public Library Circulation Department Donnell Regional Branch, 20 West 53rd Street. Довший час не було там Українського Відділу. Тепер вже є Український Відділ. Українському Відділові віддано стільки ж місця, що й Польському Відділові. Одначе Польський Відділ заповнений книжками, а в Українському Відділі є одна українська книжка . . . — „Біблія"?

А дальше: в Український Відділ вставлено чомусь декілька російських книжок, хоч для російських книжок є окремий Російський Відділ.

Питаюся: Хто має заповнити Український Відділ українськими книжками, і хто має вилучити російські книжки з Українського Відділу?

Лев Каблак.
Бронкс, Н. Й.

Оксана Волчук

ВЕРХАМИ СІЄРРИ НЕВАДИ

(З мандрівного щоденника)

(6)

І ось зовсім недалеко в скелі заревло щось страшно й переразливо, не то грім, не то дикий звір; воду в озері миттю підняло вгору і звинуло в пінисту трубу, яка з жахливою швидкістю й свистом полетіла просто на мене. Я інстинктовно відскочила вбік. Але так само раптом все заспокоїлося, тільки хмари насідали щораз нижче, погрожуючи близькою бурею.

На щастя, надтягнув Р. і ми, не гаючи часу, вибралися вниз до табору.

На 100 стіп нижче було привітніше. У великому шатрі, призначеному на їдальню, обіду ми вже не застали. Господарі, однак, пообіцяли приготовити нам гарячий чай, потішаючи, що така буря трапляється дуже рідко і не триває довше, як „кілька хвилин".

Дощ не падав, тільки по небі щось гуло і перекочувалося. Ми вже помились, пообідали, понаписували картки, але погода ніяк не змінювалась. Врешті коло 4-ої год. рішаємо, що ждати нема чого і треба рушати далі.

Сходити лісом дуже приємно, дармащо в небі весь час гуде і клекоче. Доволі часто зустрічаємо зчорнілі, обдерті з кори дерева, правдоподібно жертви блискавок. Правою стороною стежки біжить потік, зразу спокійний, але чимдалі він прибирає на силі і врешті, натрапивши на гранітне, нерівне підложжя, утворює цілу серію дрібних водоспадів. Стежка не спадає так круто і в'ється густим шпильковим лісом то вгору, то вниз.

Доходимо врешті до місця, де стежка відгалужується від потоку і стрімко завертає під гору. Год. 8:30, і ми рішаємо залишитися тут на ніч.

Нас зразу обскакують комарі. Нашвидку розкладаю вогонь, щоб димом розігнати цю нечисть. Сухого дерева тут подостатком, і наш вогник розгориться незабаром в пишну ватру. Розпинаємо шатро і щільно закриваємо його сіткою.

Вечеряємо зупою з кусками ковбаси і випиваємо подвійну порцію чаю. Завтра будемо „вдома", тож немає потреби заощаджувати.

П'ятниця, 22 липня

Виходимо раннім ранком, бо хочемо ще перед ніччю зайти до Йосемайт — отже, перед нами понад 17 миль дороги.

Підіймаємося затіненою стороною гори. Під нами — місце нашого нічлігу біля потоку, перед нами — освітлений раннім сонцем потужний хребет Клерк Ровдж із щербатими верхами, вкритий білими сніжними полями. Повітря чисте, прозоре, і важко повірити, що до гордого Клерк Пік більше як 15 миль.

За закрутом, ген внизу видно синє плесо озера Мерсед. Туди веде наша стежка темною прохолоддю мохів і папоротей, серед яких тут і там біліють ніжні орхідеї. Холодний сутінок прорізують освітлені ранішнім сонцем потоки, що каскадами спадають по камінню.

Саме озеро зблизька досить нецікаве: якесь сумовите, каламутне, замулене. Людей тут зовсім не видно, тільки при березі самотньо колишеться порожній човен.

Ідемо весь час лівим берегом ріки Мерсед, що переплила озеро і тут доволі глибока й спокійна. На одному з її закрутів знаходимо затишне місце на відпочинок. Вода в ріці прозора, і видно, як у ній стоять, наче завмерлі, великі й малі риби. З'їдаємо з апетитом рештки наших харчових запасів, залишаючи тільки шоколяду та по одній помаранчі. Наші наплечники тепер видаються зовсім легкими.

Спускаючись берегом глибокого яру, натрапляємо на грубі шишки „цукрової" смереки, за якими розглядаємося вже з-ранку. Самих дерев майже не видно — вони високо на узбіччі, вистрілюючи своїми тонкими стовбурами інколи на 200 стіп вгору, струшують оці імпозантні шишки. Вибираємо кілька з них, зв'язуємо хвостиками і, наче трофеї, несемо вниз.

Ліс уривається, і перед нами нова залита сонцем панорама. Наліво — ріка Мерсед геть сховалася в своєму лійкуватому, вигладженому льодовиком кеньйоні, і тільки здалеку чути її приглушений шум; направо — височенна чорно-біла скеля, що поколонлась на колосальні камінні брили, по яких шугають чорні невеликі ящірки. Стежка також вкрита покришеними уламками скель та грубим зернистим піском, що сліпить очі, розпалений сонцем.

Не дивлячись під ноги, я раптом скрикнула і стала, наче вкопана: посередині стежки, не далі як за пів метра переді мною, нервово звивалась гадюка-тарахкавець, вся в сіро-білих зиґзаґах і ромбах. Піднявши високо головку, вона злісно сичала, висуваючи тонюсінького язичка, а рівночасно звинними рухами задньої частини тіла сповзала чимраз ближче до кущів, не спускаючи нас з ока. За хвилину її вже не було.

Відтепер вже уважно дивимося під ноги, тим більше, що стежка весь час веде крутими, вигладженими льодовиком скелями, по яких черевики совгаються наче по склі. А зсунутися з висоти 500 стіп у кеньйон було б таки незручно.

Незабаром знову почався шпильковий ліс, чи радше якась непроглядна гущавина, в якій пересохле, густо посплутуване галуззя хрустить і ломиться від найменшого дотику. Тут ні клаптика чогось зеленого. Розпечена, потріскана земля, вкрита сухими гілками та грубою верствою ржавих шпильок, дише задушливим гарячим порохом. В ньому хмарами крутяться якісь в'їдливі мухи і комарі, що, розлючені спекотою, насідають цілими купами на кожну нову жертву. І, ніби на глум, зараз же при вступі, натрапляємо на місце, де ще більші „цукрові" шишки, далеко кращі від наших. І як же їх не заміняти?

Ділимося функціями: Р. збирає шишки, а я б'ю обома руками на ньому і на собі комарів. Незабаром, обвішані наче вінками кукурудзи, рушаємо в дорогу. Вона рівна й широка і нагадує наші пільні дороги під час жнив: груба верства пилу під ногами розплескується м'яко на всі боки, знімаючи хмару куряви. А комарі тнуть немилосердно, вгризаються в ноги, в шию, в очі, так, що прямо дороги перед собою не бачиш. Спускаю рукави сорочки, застібуючи її під саму шию, зводжу ковніра, відкочую скарпетки, але від усього цього робиться ще більше душно, прямо млісно.

(Далі буде)

З КОНЦЕРТОВОЇ ЗАЛІ

Концерт Мирослава Скали-Старицького

Музичне мистецтво глибоке і безконечне в розумінні можливостей передати переживання людської душі там, де слово вже не спроможне це зробити. Німецький філософ - песиміст Шопенгауер казав: „Там, де кінчається слово, починається музика". В цьому відношенні музика може продовжувати і доповнювати та ілюструвати слово. Прикладом цього є вокальна музика, яка компонується на відповідний текст; найбільш часто це буває поетичний текст. Вокальна музика має багато форм і жанрів; я маю лише сказати тут про так звану „камерну" вокальну музику, яка виконується не у театрі, а на естраді у супроводі фортепіяна. Цей жанр музики має дві улюблених форми: пісню і романс. Коли порівняти пісню з великими оперовими формами, то згадується різниця між великими образами, намальованими олійними фарбами та невеликими естампами, портретами або натюр-мартами акварелею, темперою або пастелею. М. Скала - Старицький є оперовий співак з певним досвідом і репертуаром. Він співав і співає у Франції, Бельгії, Швайцарії, тощо. Найліпші театри, де він виступав, це „Опера-Комік" у Парижі та „Королівська Опера" у Брюселі. Але музична діяльність М. Старицького не обмежується лише оперовими виступами; він співає часом на концертах. Для цього треба мати спеціяльний камерний репертуар. Отже М. Старицький опанував потрібну кількість камерних творів пісень і романсів. Концерт, що був 13 жовтня в залі „Тави Голл" — вже є другий. Два роки тому він вже співав у Ню Йорку. Програма концерту була досить різноманітна: від клясиків до сучасних українських композиторів. У першому відділі ми прослухали романси Скарляті, три пісні Шуберта, арію Бізе і два романси Січинського.

М. Скала - Старицький має тенор гарного тембру і гнучкий (еластичний) у переходах як від низьких до високих нот, так і від „піяно" до „форте". Артист добре подає слово: має гарну артикуляцію і дикцію. Спів його виразний і має відповідний настрій. У першому відділі співак найліпше себе показав у піснях Шуберта та в арії Бізе (з опери „Ловці перел"). Партію фортепіяна виконував Ігор Соневицький, який досяг потрібної художньої якости виконання як у розумінні технічному (збоку піянізму), так і збоку експресії та ансамблю з солістом. Він є дуже здібний акомпаніятор.

Другий відділ мав арію Массене з опери „Геродіяда", романс І. Соневицького до слів Б. Кравцева — „Остання осінь", три пісні Людкевича, арію з опери „Джіоконда" Понкієлі та три сучасні українські пісні. Я хочу відмітити робанс І. Соневицького до слів В. Кравцева. Цей новий твір скомпановано свіжими фарбами, з доброю мелодійною лінією та вдалим супроводом. Романс цілком відповідає змістовному і драматичному текстові поета В. Кравцева, і мав у публіки успіх. Решта програми була виконана з певним музичним піднесенням; цьому звичайно сприяв приємний голос співака і його добра вокальна школа. Публіка щиро і тепло вітала обох виконавців і викликала соліста на „біс". Артист виконав ще декілька композицій поза програмою; серед них чудову арію Пучіні з опери „Дівчина Заходу". Заля була майже повна і концерт мав повний успіх.

Професор Володимир Грудин.

ПРОМИСЛ І НАУКА — ЦЕ СЛУГИ, А НЕ ДИКТАТОРИ ЛЮДИНИ — ЗАЯВЛЯЄ КНЯЗЬ ФІЛІП

Оттава, Канада. — Чоловік англійської королеви Єлисавети II, промовляючи через радіо, заявив, що „наука і промисл мають бути слугами людей, а не диктаторами над ними". Князь сказав, що він не є експертом в промислових справах, але хоче підкреслити, що „людина таки повинна стояти понад промисловим чудом, яке вона сама творить".

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим співвласниками 18-ти мільйонового майна організації!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

КАРТЕРЕТ, Н. Дж. — Місячні збори Т-ва „Запорозька Січ", 342 Відд., **замість 20-го жовтня**, відбудуться в неділю, 27-го жовтня 1957 р., о год. 2-ій по пол., в церковній залі — 645 Рузвелт Евеню. — І. Гундяк, секр.

Увага! **СТУДЕНТИ!** Увага!
Ласкаво повідомляємо всіх членів Української Студентської Громади в Ню Йорку, що 25-го **ЖОВТНЯ 1957** року, о год. 6-ій веч. в кімн. ч. 22 Народного Дому, при 142 2-га Еве. в Ню Йорку — відбудуться —
ЗАГАЛНЫ ЗБОРИ УСГ
Присутність членів Громади — обов'язкова!
Управа УСГ

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

Увага! **НЮ ЙОРК і ОКОЛИЦІ!** Увага!
КООРДИНАЦІЙНА КОМІСІЯ МОЛОДЕЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ
при
Комітеті Об'єднаних Американсько-Українських Організацій міста Ню Йорку — влаштовує —
ФЕСТИВАЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ
який відбудеться
26-го і 27-го **ЖОВТНЯ** ц. р. в **НЮ ЙОРКУ.**
ПРОГРАМА ФЕСТИВАЛЮ:
СУБОТА, 26-го ЖОВТНЯ 1957 р.
Год.: 1:00: ЛЕГКОАТЛЕТИЧНІ ЗМАГАННЯ на стадіоні Іст Рівер Парк-у — при 6-ій вул.
Год.: 8:30: ВЕЛИКИЙ БАЛЬ Української Молоді в обидвох залях Народного Дому — при 142 2-га Евеню. — Грає оркестра п. В. БОСОГО.
•
НЕДІЛЯ, 27-го ЖОВТНЯ 1957 р.
Год.: 7:00: МИСТЕЦЬКИЙ ВЕЧІР в залі Джуньйор Гай Скул — при Евеню „Б".
•
ВВЕСЬ ДОХІД З ФЕСТИВАЛЮ ПРИЗНАЧЕНИЙ НА ФОНД КАТЕДРИ УКРАЇНОЗНАВСТВА.

КОНЦЕРТИ
Мирослава СКАЛИ-СТАРИЦЬКОГО в Америці
ШИКАГО
20-го ЖОВТНЯ 1957 р.
Год.: 7:30 веч.
ШКОЛА СВ. МИКОЛАЯ
ДІТРОЙТ
27-го ЖОВТНЯ 1957 р.
Год.: 7:00 веч.
НАРОДНИЙ БУДИНОК (вул. Мартін)
КЛІВЛЕНД
10-го ЛИСТОПАДА 1957 р.
Год.: 7:30 веч.
LINCOLN HIGH SCHOOL
•
ХОРУ „КОБЗАР" (з Филаделфії)
НЮ ЙОРК
7-го ГРУДНЯ 1957 р.
ФЕШЕН ІНСТИТУТ
ФИЛАДЕЛФІЯ
8-го ГРУДНЯ 1957 р.
HIGH SCHOOL for GIRLS (Spring Gardens)
КВИТКИ в передпродажу в місцевих крамницях.

Українське Лікарське Товариство в АМЕРИЦІ
ділиться сумною вісткою, що,
дня 14-го жовтня 1957 року
помер
✝
Д-Р ПЕТРО ОНУФРИК
на 58-му році життя.
ПОХОРОН — у п'ятницю, 18-го жовтня в Рачестері.

В 10-ту РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
сл. п. МАРІЇ з Хамулів ЛОГАЗА
відправляться
ПОМИНАЛЬНІ БОГОСЛУЖЕННЯ
дня 23-го **ЖОВТНЯ** 1957 року
в укр. греко-католицьких церквах:
в СИРАКЮЗАХ, Н. Й. Год.: 8-ма рано;
в НЮ ЙОРКУ Год.: 7-ма рано;
в МЮНХЕНІ (Німеччина) Год.: 8-ма рано.
Про участь в Богослуженнях та про згадку в Молитвах, Приятелів і Знайомих просять:
Д-р Михайло ЛОГАЗА з Дружиною
Михайло ХАМУЛА — батько
Інж. Володимир ХАМУЛА — брат з Дружиною

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
бл. п. МАРТИ ВІЗЕРКАНЮК
магістри фармації
відправиться
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
з
ПАНАХИДОЮ
24-го **ЖОВТНЯ** 1957 р. — год.: 7:50 рано
в церкві св. Николая — при 24-ій вул. у Филаделфії.
Муж Покійної ВОЛОДИМИР
і
Рідня

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ в НЮ ЙОРКУ
СУБОТА, 26-го ЖОВТНЯ 1957 року в залі Junior High School — Ave. "B", (між 4-6 вул.).
Дванадцятий ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ ЯРМАРОК
ПОЧАТОК о год. 8-ій вечора. КВИТКИ: $1 і $1.50
В ПРОГРАМУ ВХОДЯТЬ: соло-скрипка, соло-фортепіян, вокальне тріо, музичний монтаж, скеч, проза, поезія і рухома виставка образів.
УЧАСТЬ БЕРУТЬ: В. Калин, І. Кондра, З. Лавришко, О. Ляхович, С. Чапельська, М. Герус, В. Гентиш, І. Керницький, В. Косаренко-Косаревич, З. Осінчук, М. Понеділок, Б. Ржепецький, І. Соневицький, С. Шилкевич. — **Конферансьє: І. КЕДРИН-РУДНИЦЬКИЙ.**